

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

Kongelig resolusjon – Forvaltningsplan for vannregion Trøndelag

1. Innledning

Miljøverndepartementet har mottatt Forvaltningsplan for vannregion Trøndelag for planperioden 2010-2015 til godkjenning ved kongelig resolusjon. Planen er en regional plan utarbeidet etter reglene i forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), som er hjemlet i plan- og bygningsloven, vannressursloven og forurensningsloven. Planen omfatter vannområdene Gaula, Nidelva med tilløpselver nedstrøms Selbusjøen, Stjørdalsvassdraget (med sjøområder også i Malvik kommune) og Folla fjorden, og er vedtatt i fylkestinget i Nord-Trøndelag 30. september 2009 og Sør-Trøndelag 8. oktober 2009.

Vannforskriften ble fastsatt i 2006 som en gjennomføring i norsk rett av EUs rammedirektiv for vann fra 2000. Hovedformålet med direktivet og forskriften er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Det skal utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet. Forskriften setter miljømål for alt ferskvann, grunnvann og kystvann inntil 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen, og ut til territorialgrensen når det gjelder miljømål for kjemisk tilstand.

I henhold til vannforskriften skal alle vannforekomster opprettholde eller oppnå minst god tilstand eller godt potensial innen seks år etter at første forvaltningsplan er trådt i kraft. Det er anledning til å utsette måloppnåelsen eller vedta mindre strenge miljømål, dersom det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå målet om god tilstand eller godt potensial.

For å oppfylle miljømålene, skal det utarbeides sektorovergripende forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Når de regionale forvaltningsplanene er godkjent skal de legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionene. Berørte myndigheters ansvar for lovverk og virkemidler ligger fast i tråd med eksisterende ansvarsfordeling, og vedtak om oppfølgende tiltak hjemles i sektorlovverket. Det er sektormyndighetene selv som, innenfor sine ansvarsområder, har ansvar for å utrede forslag til typer tiltak.

Det følger av vannforskriften at vannforvaltningsplanene skal godkjennes av Kongen. I godkjenningsbehandlingen har regjeringen vurdert planprosessen og forvaltningsplanen på bakgrunn av reglene i vannforskriften, plan- og bygningsloven og rundskriv T-3/98 om arbeidet med Fylkesplanene. Regjeringen har tatt stilling til innholdet i planen ut fra:

- Om planen oppfyller kravene i vannforskriften
- De mål og strategier som fremgår av forvaltningsplanen, sett i forhold til gjeldende statlig politikk og interesser
- Forventet deltakelse fra statlige etater i oppfølging og gjennomføring av forvaltningsplanen
- Uenighet regionalt som det er ventet at regjeringen skal avklare

Planen blir først endelig når sentral godkjenning foreligger. Eventuell uenighet skal gjengis i planforslaget. Regjeringen tar stilling til eventuell uenighet i sin behandling av fremlagt plan ved kongelig resolusjon. Den fremlagte forvaltningsplanen og den kongelige resolusjonen utgjør til sammen den godkjente planen. Regjeringens merknader er knyttet til de enkelte hoveddelene i planen, med kravene i vannforskriften som bakgrunn.

2. Regjeringens merknader

A. Om planprosessen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har vært vannregionmyndighet, og utarbeidet planen i samarbeid med vannregionutvalget, som har bestått av representanter for fylkesmannsembetene, fylkeskommunene, berørte sektormyndigheter og kommunene. Det har ikke vært opprettet vannområdeutvalg eller arbeidsutvalg i Trøndelag. En referansegruppe har deltatt i prosessen og planen har vært på høring. Mange personer, instanser og aktører har tatt del.

Flere av sektormyndighetene i vannregionutvalget har tatt opp at planen for Trøndelag ikke har fulgt prosessene som vannforskriften krever, fordi uenigheter i vannregionutvalget ikke er synliggjort i endelig planutkast. Regjeringen mener at fremgangsmåten som ble valgt av vannregionmyndigheten har vært uheldig, og at prosessen har vært mangelfull. Dette kan forstås i lys av stort tidspress, men tidspresset har ikke vært spesielt for Trøndelag. Regjeringen vil understreke at uenighet som medlemmer av vannregionutvalget krever gjengitt, faktisk må være gjengitt i planutkastet. Det må også komme klart fram hvis en sektormyndighet er uenig i mål eller tiltak innenfor sine ansvarsområder. I forbindelse med godkjenning av planen har regjeringen også vurdert de oversendte merknadene fra sektormyndighetene.

Fylkestinget i Sør-Trøndelag påpeker at det er viktig med god samhandling mellom de aktuelle aktørene for å nå målet om god økologisk vannkvalitet. Regjeringen er enig i dette. Det er positivt at planen er ferdigstilt og behandlet innen den tid som var til rådighet. Å legge til rette for god dialog og tidlig medvirkning er en sentral oppgave for

vannregionmyndigheten, og vil også være det i den videre oppfølgingen av forvaltningsplanene. For arbeidet videre framover er det spesielt viktig med god bilateral kontakt mellom vannregionmyndigheten og sektormyndighet/kommune.

Nye og uvante arenaer og arbeidsformer for de som har deltatt i arbeidet, begrenset ressurstilgang og manglende nasjonale avklaringer av sentrale tema, har medført at det er noen svakheter ved planen. Planen danner likevel et viktig grunnlag for å sette i verk nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannmiljøtilstanden i Trøndelag i tråd med det vannforskriften forutsetter.

B. Om vannforvaltningsplanen

Planen omfatter vannområdene Gaula, Nidelva med tilløpselver nedstrøms Selbusjøen, Stjørdalsvassdraget (med sjøområder også i Malvik kommune) og Follafjorden.

Regjeringen støtter i hovedsak planens vurderinger, men stiller blant annet spørsmål ved karakteriseringen av Follafjorden, behandlingen av sterkt modifiserte vannforekomster, samt økonomiske vurderinger. Der dette er tilfelle fremgår det av merknadene under. Det forutsettes at regjeringens merknader følges opp i forhold til enkeltsaker og ved revisjon av planen.

Regjeringen gjør oppmerksom på at tiltaksprogrammet etter vannforskriften ikke er en del av forvaltningsplanen, og dermed heller ikke gjenstand for godkjenning. Regjeringen tar kun stilling til innholdet i selve forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal imidlertid inneholde en sammenfatning av tiltaksprogrammet. Forhold som berører rikspolitiske interesser, og som omtales i tiltaksprogrammet, bør derfor også fremgå av denne sammenfatningen. Regjeringen savner derfor en noe utvidet beskrivelse i selve forvaltningsplanen av hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltak og hvilke typer av tiltak som ikke kan knyttes til en tiltakshaver. Vedtatt forvaltningsplan skal imidlertid ikke ha et slikt detaljeringsnivå at skjønnsrommet for sektormyndighetene for de enkelte tiltakene blir vesentlig redusert. Dersom det er uoverensstemmelse mellom forvaltningsplan og tiltaksprogram er det den godkjente forvaltningsplanen som gjelder.

C. Om vannforvaltningsplanens innhold

C. 1 Miljøtilstanden i vannforekomstene (karakterisering)

Planen viser at 141 vannforekomster i vannområde Gaula er i risiko eller mulig risiko for ikke å nå miljømålet om god tilstand. 22 av disse er foreslått som sterkt modifiserte vannforekomster. I vannområde Nidelva er 51 vannforekomster i risiko eller mulig risiko. 5 av disse er foreslått som sterkt modifiserte. I Stjørdalsvassdraget er 56 vannforekomster i risiko eller mulig risiko. I Follafjorden er 17 vannforekomster i risiko eller mulig risiko, og 4 av disse er foreslått som sterkt modifiserte.

Det er uenighet om hvordan Follafjorden skulle vært karakterisert. Det er gjennomført undersøkelser som viste at Follafjorden var klassifisert til "god tilstand". Vannregionmyndigheten har karakterisert fjorden til "mulig risiko". Fiskeridirektoratet

mener at fjorden skulle vært kategorisert som "god tilstand" og ikke som "mulig risiko". Regjeringen understreker at klassifisering og karakterisering er to forskjellige ting. Mens klassifisering er knyttet til overvåkingsresultater fra tiden ved prøvetakingen, er karakterisering en risikovurdering av om man vil nå miljømålet i 2015. Det er derfor ikke noen automatikk i at enhver vannforekomst som i dag er klassifisert til "god tilstand" må settes til "ingen risiko", selv om det vanligvis er en slik sammenheng. Regjeringen legger vekt på at det, slik planen skisserer, gjennomføres supplerende undersøkelser med bruk av nytt klassifiseringssystem for å kartlegge mulig eutrofieringsutvikling, og at disse legges til grunn for den nye karakteriseringen av vannforekomsten. Regjeringen forutsetter at det i Vann-nett inntil videre fremkommer at klassifiseringen av Follafjorden er i "god tilstand" på bakgrunn av tidligere undersøkelser og at dette også legges til grunn ved behandling av enkeltsaker.

Utpekingen av kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster er ikke blitt tilstrekkelig diskutert i vannregionutvalget, og denne er derfor å regne som foreløpig. Listen bør oppdateres. Regjeringen vil understreke at for å endelig peke ut en vannforekomst som sterkt modifisert skal det først vurderes om miljømålet for naturlige vannforekomster ("god økologisk tilstand") kan oppnås.

Fisk er ikke et kvalitetselement ved klassifisering av kystvann. Regjeringen forutsetter at dette legges til grunn ved oppfølging av planen.

Ved karakterisering av vannforekomster stilles det større krav til faglig kunnskap og kompetanse, og det er sterkere fokus på lokale forhold, enn før. Dette utløser et betydelig behov for lokal kunnskap om naturgitte forhold og deres betydning for vannkvaliteten. Karakteriseringen er et svært viktig grunnlag for å utrede og planlegge tiltak for å nå vannforskriftens mål. Behovet for kunnskap og kompetanse er stort innen landbruket. God kunnskap om prosesser i naturen er av grunnleggende betydning for å få gjennomført tiltak på en effektiv måte. Regjeringen vil arbeide for økt forskningsfokus for å bidra til at kunnskapsgrunnlaget, inkludert blant annet kunnskap om jordsmonn og klimaets betydning, erosjon i bekke- og elveløp, samt frigjøring av næringsstoffer fra sedimenter, blir styrket.

C. 2 Vesentlige belastninger og virkninger av menneskelig virksomhet

I følge planen er det følgende forhold som påvirker vannforekomstene i regionen: Overgjødsling (avløp og landbruk), vassdragsreguleringer, fysiske inngrep, sikringstiltak, forurensset grunn og sedimenter, avrenning fra nedlagte gruver, industri, introduserte fiske- og plantearter.

C. 3 Overvåking av miljøtilstanden

Planen viser til at det er foretatt problemovervåking i et betydelig omfang i 2007/2008 (vannanalyser, bunndyr- og fiskeundersøkelser). Det foreligger ikke plan for overvåking for hele perioden 2010-2015, men dette forventes å komme på plass i løpet av 2010.

Det er viktig at all relevant overvåking inngår som grunnlag for planene. Regjeringen forventer at det utarbeides et helhetlig overvåkingsprogram for vannregion Trøndelag.

C. 4 Miljømål for vannforekomstene

Planen har ikke satt mindre strenge miljømål for noen vannforekomster. Det er ikke angitt hvor mange eller hvilke vannforekomster det er behov for unntak i form av utsettelse i, men det forventes i planen at mange sterkt modifiserte vannforekomster som er regulert til kraftverksformål kan trenge utsatte frister, ettersom beslutning og gjennomføring av aktuelle tiltak ofte må skje på grunnlag av tidsbestemt vilkårsrevisjon. Regjeringen vil påpeke at det skal fastsettes miljømål for alle vannforekomster, selv om utsettelse av måloppnåelse brukes. Regjeringen savner en oversikt over hvor mange vannforekomster man kan forvente ikke kommer til å nå målet om god tilstand eller godt potensial i første planperiode.

Det vil alltid være usikkerhet om i hvilken grad miljømålene for den enkelte vannforekomst kan nås gjennom de foreslåtte tiltakene i planen. Det er blant annet usikkerhet knyttet til utilstrekkelig kunnskap om naturgitte forhold, effekten av klimaendringer og tiden det tar før man ser effekt av tiltak. Der det er usikkerhet om oppnåelse av miljømål, må det vurderes om det er behov for å utvikle nye virkemidler innenfor planperioden, eller om måloppnåelsen skal utsettes (utarbeide unntak). Vurdering av nye virkemidler vil måtte følge de alminnelige prosesser for dette. Regjeringen forutsetter at det er gjort en ny vurdering av om de planlagte (og gjennomførte) tiltakene vil være tilstrekkelige til å nå miljømålene eller om det også bør vurderes å bruke unntaksbestemmelsene i flere tilfeller senest innen statusrapportering til det europeiske overvåkingsorganet i 2012.

For de sterkt modifiserte vannforekomstene er det ikke satt miljømål. Regjeringen understreker at vannforskriften ikke åpner for å gjøre unntak fra kravet om å fastsette miljømål, og at det bør være mulig å sette miljømål for de sterkt modifiserte vannforekomstene, i tillegg til god kjemisk status, slik vannforskriften forutsetter. Regjeringen er imidlertid klar over at det er behov for mer veiledning på området, og tar sikte på å utvikle veiledningsmateriell knyttet til sterkt modifiserte vannforekomster og miljømål tilpasset norske forhold.

Appendiks 5 i planen angir hvilke vannforekomster som er forslått som kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). For noen vannforekomster er det foreslått en mer langsiktig miljøambisjon.

Om miljømål i regulerte vassdrag:

Forvaltningsplanene må være helhetlige og økosystembaserte. I forvaltningsplanen kan det foreslås en fremtidig miljøtilstand som kan innebære endret minstevannføring i vassdraget. Miljømål i regulerte vassdragsstrekninger i den 6-årige planperioden skal settes basert på eksisterende vilkår i reguleringskonsesjoner. Endring av konsesjonsvilkår fastsettes med bindende virkning av konsesjonsmyndighetene ved vilkårsrevisjon. Det er 6-årsmålene som rapporteres til ESA som forpliktende mål.

Planen har ikke med brukermål for områdene. Det vil være positivt om planen også synliggjør andre målsettinger som gjelder for vannforekomstene.

C. 5 Tiltak for å oppnå miljømålene (sammendrag av tiltaksprogrammet eller -programmene)

Planen beskriver at de sektorene som blir sterkest berørt av tiltaksprogrammet er landbruk, avløp og vassdragsregulering. Kommuner, næring (inkl landbruk), private (inkl spredt avløp) og regulanter er ansvarlig for de fleste av de foreslåtte tiltakene. Utfasing av prioriterte stoffer fra nedlagte deponier er viktig i alle vannområder. I Folla fjorden konkluderer planen med at det vil være behov for fortsatte undersøkelser for å følge utviklingen. Planen understreker at vurdering av kostnaden og nytten av tiltakene i tiltaksprogrammet er omtrentlige og skjematiske.

Det er i liten grad gjort økonomiske analyser. Forvaltningsplanen inneholder ikke kostnadsanslag og effektvurderinger for de foreslåtte tiltakene. Regjeringen mener dette er et noe tynt grunnlag for å vurdere hvilke tiltak som er mest kostnadseffektive, og finner også få prioriteringer mellom tiltak i planen. Regjeringen ser at usikkerhetsmomentene ved kostnadsanslag gjør det vanskelig med presise vurderinger, men vurdering av kostnader er viktig for å kunne prioritere tiltak og vurdere unntak i kommende forvaltningsplaner. Regjeringen forventer derfor at det vil bli jobbet videre med dette i planperioden, slik at et bedre økonomisk grunnlag foreligger senest innen statusrapportering til det europeiske overvåkingsorganet innen 2012. Regjeringen anbefaler også en oversikt over totalkostnaden for alle tiltak som er nødvendige for å oppnå miljømålene i hvert vannområde, og en oversikt over hvilke kostnader som ikke kan knyttes til en ansvarlig tiltakshaver. Bedre nasjonal veiledning vil bli utviklet.

Regjeringen legger til grunn at vannregionmyndigheten innretter gjennomføringen av forvaltningsplanen slik at tiltak som er samfunnsøkonomisk lønnsomme gjennomføres, det vil si at kvantifiserbare og ikke-kvantifiserbare nyttevirkninger for samfunnet ved tiltaket som skal gjennomføres er større enn kostnadene. Der nyttevirkningene er vesentlig mindre enn kostnadene skal unntaksbestemmelsene anvendes. Lovpålagte tiltak skal likevel gjennomføres. Det er utarbeidet en veileder om unntak fra miljømål (Guidance Document nr 20 – Technical Report 2009-027), som nylig er oversatt til norsk, og som gir retningslinjer knyttet til blant annet uforholdsmessige kostnader og bruk av unntaksbestemmelser.

Forebygging av forurensning er et viktig tiltak for å minske risikoen for at vannforekomsten ikke oppnår god tilstand. Regjeringen savner en omtale av eksisterende og eventuelt ytterligere tiltak knyttet til forebygging av risiko og akutt beredskap i planen.

Om miljømål i regulerte vassdrag:

Forvaltningsplanene må være helhetlige og økosystembaserte. I forvaltningsplanen kan det foreslås en fremtidig miljøtilstand som kan innebære endret minstevannføring i

vassdraget. Miljømål i regulerte vassdragsstrekninger i den 6-årige planperioden skal settes basert på eksisterende vilkår i reguleringskonsesjoner. Endring av konsesjonsvilkår fastsettes med bindende virkning av konsesjonsmyndighetene ved vilkårsrevisjon. Det er 6-årsmålene som rapporteres til ESA som forpliktende mål.

C. 6 Særlig om kystnære farvann

For de planene som godkjennes nå er det bestemt at biologiske påvirkningsfaktorer i kystvann, herunder rømt oppdrettslaks, lakselus, taretråling, krepsetråling, og kongekrabbe, ikke skal inkluderes i karakteriseringen og følgelig heller ikke i forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

Sett i lys av praksis i sammenlignbare EU-land, samt målet om å skape en helhetlig og økosystembasert vannforvaltning, vil imidlertid utgangspunktet for de neste planene være at alle påvirkninger, inkludert biologiske påvirkninger, skal kunne veies og tas med i karakteriseringen.

Dette innebærer en del endringer i forhold til hvordan bl.a. akvakultur skal håndteres i arbeidet etter forskriften. Det innebærer også endringer i forhold til hvordan fiskeriaktiviteter (heretter ”høsting av levende marine ressurser”) skal håndteres. Dette er utdypet under.

Det er kun påvirkninger som anses å være *vesentlige* som *skal* tas med i karakteriseringen. Sektormyndighetene er ansvarlig for at relevante og vesentlige påvirkninger inkluderes i karakteriseringen, er premissleverandør for fastsettelse av miljømål (jf. vannforskriftens § 22) innenfor egne ansvarsområder, samt for fastsettelse og gjennomføring av tiltak (§ 22) etter eget lovverk i oppfølging av planen. Ved eventuell uenighet i vannregionutvalget er det viktig at dette er gjengitt i utkast til forvaltningsplan (jf. § 26 i vannforskriften), slik at uenigheten blir tatt opp til avgjørelse når planen behandles i departementene.

Akvakultur

I de planene som nå godkjennes er det kun påvirkning som skyldes utslipp av næringssalter og organisk materiale som har vært tatt med i karakteriseringen av kystvann. I de neste planene vil imidlertid alle relevante påvirkninger, herunder rømt fisk og lakselus kunne tas med i karakteriseringen.

Når det gjelder tiltak mot påvirkninger fra akvakultur legges regjeringens *Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring* til grunn. Strategien skal i denne sammenheng være en nasjonal retningslinje for den regionale planleggingen. I strategien er særlig rømming, utslipp av næringssalter og fiskesykdommer, herunder lakselus, vektlagt som de viktigste miljøutfordringer i dag og i den nærmeste framtid. Mål og tiltak på disse områdene er derfor særlig relevant for utarbeiding av de neste forvaltningsplanene. Det følger av vannforskriften at fiskerimyndighetene har ansvaret for utredning av forslag til tiltak samt premissene for fastsettelse av miljømål.

Om høsting av viltlevende marine ressurser

Høsting kan utgjøre en stor påvirkning på økosystemet og påvirker både bestandenes størrelse og sammensetning. Denne påvirkningen er direkte relatert til, og er bl.a. et resultat av ressursforvaltningen. Havressursloven stiller krav til fiskerimyndighetene om en løpende vurdering av hvilke forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre en bærekraftig forvaltning av alle bestander det fiskes på. I denne vurderingen skal det blant annet legges vekt på økosystemtilnærmingen, som tar hensyn til leveområder og biologisk mangfold (forvaltningsprinsippet).

For øvrig er de marine økosystemene i stadig endring. Også i bestander det høstes av kan det være store, naturlige svingninger i antall fra et år til et annet. Som et eksempel kan det være store forskjeller fra år til år i mengden lodde som kommer inn til kysten av Finnmark for å gyte. Det er viktig for fiskerimyndighetene å presisere at slike eksempler viser at et lite loddeinnsig et år, ikke nødvendigvis betyr at den økologiske tilstanden langs Finnmarkskysten er dårlig. I dette tilfellet er lodda en del av et økosystem som over tid preges og kjennetegnes av naturlige bestandssvingninger. Tilsvarende gjelder ved endringer i bestander som følge av geografiske forflytninger.

Ved behandling av fiskerisektorens aktiviteter i det videre arbeidet med karakterisering, tiltaksprogram og forvaltningsplan skal det legges vekt på følgende:

Det skal skilles mellom høstingens påvirkning på målartern(e) og påvirkningen høstingen har på økosystemet for øvrig. Når det gjelder vurderinger/tiltak knyttet til forvaltningen av målarter (for eksempel kvotefastsettelse i fiskeriene eller åpning og stenging av høstefelt for tare) vil fiskerimyndighetenes reguleringer være en nasjonal ramme for vannforvaltningen, og behandles i fiskerimyndighetens løpende forvaltning etter havressursloven, som i dag.

Annen form for påvirkning på økosystemet enn bestandspåvirkning som følge av høsting kan være gjenstand for behandling etter vannforskriften: Dersom påvirkning fra bruk av bunnberørende redskap anses å sette vannforekomster i fare slik at miljømålene ikke nås, kan det være naturlig at dette inngår i karakteriseringen, og følgelig eventuelt også i forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Det følger av vannforskriften at fiskerimyndighetene har ansvaret for utredning av forslag til tiltak samt premissene for fastsettelse av miljømål.

Fremmede arter

Fremmede/introdiserte arter er uønsket i norsk marin flora og fauna. Et eksempel på en slik art er amerikansk hummer. Dersom tilstedeværelse av fremmede arter anses å sette enkelte vannforekomster i fare slik at miljømålene ikke nås, kan det være naturlig at slike arter inngår i karakteriseringen og eventuelt også forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

Særskilt om kongekrabbe:

Kongekrabben er en fremmed art i norske farvann, som det i tråd med St. meld. nr. 40 (2006-2007) *Forvaltning av kongekrabbe* (kongekrabbemeldingen) er etablert et særskilt forvaltningsregime for. Regjeringen har i denne stortingsmeldingen fastsatt en målsetting om i størst mulig grad å begrense en videre spredning av kongekrabbe i norske havområder, og sikre en lavest mulig bestand av kongekrabbe utenfor kommersielt fangstområde. I tråd med stortingsmeldingen skal kongekrabbe kystnært øst for 26° Ø forvaltes slik at det tilrettelegges for varig næringsaktivitet og sysselsetting i området, mens det utenfor dette området er et mål å begrense en videre spredning av arten. Vest for 26 grader øst, hvor det er et mål å begrense spredning og etablering av kongekrabbe, er det utkastforbud og fri fangst av kongekrabbe.

I områder der kongekrabben anses å sette vannforekomster i fare slik at en risikerer ikke å nå miljømålene, kan forekomster av kongekrabbe tas med i karakteriseringen. Tiltak overfor kongekrabbe er imidlertid et nasjonalt anliggende fastsatt i kongekrabbemeldingen. Kongekrabbemeldingen legger således føringer på hvilke tiltak som eventuelt kan foreslås i det kvoteregulerte området, og hvilke tiltak som eventuelt kan foreslås utenfor det kvoteregulerte området. Her er det fiskerimyndighetene som har overordnet ansvar og myndighet gjennom hjemler i sektorlovverket.

C. 7 Annet

Planen angir en oversikt over de viktigste formene for vannbruk i vannområdet, men anser ikke å ha nok kunnskap og bakgrunnsmateriale til å kunne utarbeide en økonomisk analyse slik forskriften beskriver. Det er også i liten grad gjort en vurdering av de samlede økonomiske og administrative kostnader i planen. Dette kan skyldes manglende nasjonale føringer og verktøy på området. Regjeringen vil arbeide med å utvikle nasjonale verktøy på området i løpet av planperioden.

Stjørdalsvassdraget starter i Sverige. Det har vært gjennomført felles befarings med svenske myndigheter i Storlienområdet, og vært avklart at svenskene skulle overvåke mulige effekt av overløp fra avløpsanleggene og rapportere til vannregion Trøndelag. Svenske myndigheter har også deltatt på fagsamlinger om vassdraget. Regjeringen synes det er positivt at arbeidet er blitt samordnet på tvers av grensen.

I planarbeidet hittil har det vært lite fokus på arbeidet med de prioriterte stoffene. Noen av stoffene skal fases ut av bruk på nasjonalt nivå, mens andre skal reduseres gjennom tiltak skissert i den regionale planen. Et eget datterdirektiv på prioriterte stoffer vil bli tatt inn i EØS-avtalen, og ventelig bli inkludert i vannforskriften i løpet av 2010. Fram mot neste planperiode forventer regjeringen derfor at arbeidet med de prioriterte stoffene blir trappet opp.

Kulturminner er ikke en del av vannforskriften. Regjeringen ønsker likevel å understreke koblingen mellom hensynet til kulturminner og vannforvaltning etter vannforskriften. Når tiltak planlegges i detalj er det viktig å ta hensyn til eksisterende kulturminner på et

tidlig tidspunkt i planleggingsprosessen. Også koblingen mellom fylkeskommunens rolle som planmyndighet og regional utviklingsaktør gir grunnlag for økt merverdi i skjæringspunktet mellom vannforvaltning og øvrige utviklingsoppgaver.

Planen har med et eget kapittel om klimaendringer, med en vurdering av hvilke utslag det kan gi for vannforekomstene i vannregionen (blant annet økning i eutrofiering). Regjeringen synes det er positivt at planen omtaler mulige effekter av klimaendringer, selv om det i denne omgang er på et relativt overordnet nivå.

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Regjeringen mener at vannforvaltningsplanene vil bidra til å ivareta naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter i §§ 4 og 5. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 oppfylles gjennom arbeidet med kartlegging og karakterisering. Forvaltningsplanene legger økosystemtilnærming til grunn, og er slik sett i samsvar med naturmangfoldloven § 10. De øvrige prinsippene (føre-var, kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfold skal bæres av tiltakshaver og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) vil måtte trekkes inn ved den konkrete utformingen av det enkelte tiltak.

3. Avslutning

Forvaltningsplanen omfatter en rekke tiltak hvor det er meldt behov for statlig finansiering. Godkjenning av forvaltningsplaner etter vannforskriften omfatter imidlertid ikke konkret ressursbruk. Prioritering og tildeling av ressurser må vurderes i de årlige budsjettprosessene. Godkjenning av denne forvaltningsplanen kan ikke legge føringer for Regjeringens og Stortingets prioriteringer i fremtidige statsbudsjetter.

Godkjent forvaltningsplan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Forvaltningsplanen gir klare regionale og statlige signaler til kommunene i vannregionen og skal bidra til å samordne og styre arealbruken på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Dersom en kommune fraviker retningslinjene, gir dette grunnlag for å fremme innsigelse til kommunens planer.

Vedtak om gjennomføring av de tiltakene som inngår i tiltaksprogrammet treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovgivning. Godkjent regional plan vil inngå i grunnlaget for sektormyndighetens saksbehandling. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt. Her vil det også legges vekt på andre hensyn enn de som er vektlagt i planene. Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen. Dersom det i oppfølgingsarbeidet blir aktuelt å fravike forutsetningene i den godkjente planen, skal vedkommende myndighet sørge for at vannregionmyndigheten er informert. Årsaken til at planen er fraveket må beskrives ved rapportering av tiltaksgjennomføring innen utgangen av 2012 og ved neste rullering av planen.

Det gjøres spesielt oppmerksom på at tiltakene skal være operative og at fremdrift skal rapporteres til EU innen utgangen av 2012. Det blir derfor en viktig oppgave for vannregionmyndigheten å følge opp planen og rapportere gjennomføringen til sentrale myndigheter.

Miljøverndepartementet

tilrår:

Forvaltningsplan for vannregion Trøndelag for planperioden 2010-2015, vedtatt av fylkestingene i Nord-Trøndelag 30. september 2009 og Sør-Trøndelag 8. oktober 2009, godkjennes i medhold av vannforskriften § 29-3, med de merknader og forbehold som er gitt i foredraget.